

Jurica Bačić, NEKAD U DUBROVNIKU, edicija »Dubrovnik zdravi grad«, Dubrovnik 1990.

Djelo Jurice Bačića »Nekad u Dubrovniku« u kojem su obrađene higijensko-epidemiološke prilike u Dubrovniku u XV. stoljeću, nastalo je kao rezultat istraživanja građe Historijskog arhiva u Dubrovniku, objavljenih radova domaćih i stranih autora, te priloga i rasprava o povijesti Dubrovačke Republike. Autor je kroz jedanaest poglavlja obuhvatio sve činitelje bitne za poboljšanje kvalitete života i higijenskih prilika u Dubrovniku XV. stoljeća, kad su epidemije zaraznih bolesti bile gotovo svakodnevna pojava. Djelo je obogaćeno i zakruženo iznošenjem niza arhivskih dokumenata koji nam daju konkretan uvid u zbivanja vezana za predmet obrade.

Podimo redom. Prva četiri poglavlja »Javna čistoća«, »Popločavanje ulica«, »Kanalizacija« i »Snabdijevanje vodom« predstavljaju četiri činitelja koji se međusobno isprepliću, te bi se propuštanjem jednog bitno umanjila korist ostalih. Dubrovačka vlada stoga je gotovo istovremeno pristupila rješavanju ovih problema. Briga za javnu čistoću i popločavanje ulica poprimila je konkretne oblike još krajem XIV. stoljeća, a nastavlja se uspješnije i organiziranje i tijekom XV. stoljeća. Godine 1436. donesene su i odredbe o rješavanju problema kanalizacije i snabdijevanja vodom, a kvalitetno riješena kanalizacijska i vodovodna mreža dijelom je još i danas u upotrebi.

Znajući da je za zdrav i kvalitetan život neophodna dobra i redovita ishrana, dubrovačka vlada posebno je vodila brigu o pribavljanju dovoljne količine hrane za potrebe stanovništva. Iz poglavlja »Ishrana«

doznajemo da, zahvaljujući takvoj skrbi vlade, u Dubrovniku XV. stoljeća nije bilo oskudice u hrani.

U poglavlju »Stanovanje« autor opisuje unutarnji izgled i organizaciju prostora dubrovačke kuće, od one čiji je vlasnik vlastelin do skromnih obitavališta siromašnog sloja. Opisom dubrovačke svakodnevice u poglavlju koje slijedi, autor je zakružio prikaz javnog i privatnog života u tadašnjem Dubrovniku.

I pored brige dubrovačke vlade o zdravlju i poboljšanju uvjeta života u Gradu, nisu se mogle izbjeći epidemije zaraznih bolesti stalno prisutne u XV. stoljeću. Autor stoga u poglavlju »Epidemije« kronološkim redom analizira arhivske bilješke o izbijanju i dužini trajanja epidemije, te o mjerama predostrožnosti i odredbama koje su trebale utjecati na njihovo suzbijanje, naravno onoliko koliko su to prilike dopuštale. U poglavlju koje slijedi iznesene su i posebne odluke vlade vezane za epidemije.

U posljednja dva poglavlja »Lazareti, hospitali, nahodišta« i »Ljekarništvo, liječnički pomoćnici, liječnici« navedene su institucije u kojima su bili smješteni zaraženi i sumljivi na zarazu, te zanimljivi podaci o načinu liječenja i organizaciji liječnike službe.

Na koncu, autor je dao i opsežan popis neobjavljenih i objavljenih izvora kojima se prilikom izrade ovoga rada koristio.

»Nekad u Dubrovniku« Jurice Bačića zanimljiv je i značajan doprinos izučavanju povijesti zdravstva starog Dubrovnika.

Vesna Miović-Perić

Napomena:

Suradnički prilozi u ovom broju »Anala«, čiji su autori Ž. Dadić, Z. Faj, A. Tomić, R. Žarković, A. Stojković, F. Šanjek, M. Korade, E. Stipanić, V. J. Velnić, M. Marković, J. Balabanić, S. Paušek-Baždar, S. Kutleša, B. Franušić, V. Muljević, V. Dugački i I. Senčar-Cupović, bili su podneseni kao referati na znanstvenom skupu »PRIRODOZNAJSTVENA BAŠTINA DUBROVNIKA«, održanom 14. i 15. X. 1988. u Dubrovniku.